

Razstava

Raztezanje kiparskih struktur Mestna galerija Ljubljana

★★★★★

Razstavo *Raztezanje kiparskih struktur* lahko gledamo v navezavi na njeno predhodnico izpred dveh let, prepričljivo postavitev *Pot skozi skulpturo*, v istih prostorih, delo istega kustosa Sarivala Sosiča. Ta je za tokratno, generacijsko in izrazno raznoliko razstavo izbral osem ustvarjalcev, vsakemu odmeril enega od prostorov galerije in poskrbel, da so prehodi med njimi, tudi zaradi tematske usklajenosti, dovolj zložni. Obe razstavi skupaj predstavljata projekt, ki po resnosti pristopa umetnikov in kustosa izstopa iz sodobne poplave površnih, slabo domišljenih, instantnih ustvarjalnih dosežkov.

Zakoreninjenost v tradiciji modernizma je najizrazitejša pri Dušanu Tršarju, čigar po arhetipskem dišeče bronaste skulpture je težje zaokrožiti v postavitev ambientalnega tipa, kakršne na razstavi prevladujejo in so najbolj sugestivne. Paola Korošec nas v eni od njih s sopostavitvijo arheološkega predmeta, svinčenih živalic, odsevov in prosojnosti na različnih ravneh sooči s temeljnimi bivanjskimi vprašanji. Jiři Bezlaj prek zoomorfosti in »fosilizacije« nakaže odnos, povezanost, prehode med organskim in anorganskim, Vera Stanković iz visečih človeških figuric – trupelc – sestavi pretresljivo, a hkrati depimirajoče dramilo, zgovorno naslovljeno *Oda nemoči*, s katerim komentira aktualno družbeno dejanskost. V kontekstu angažiranosti ali vsaj kritične pomenljivosti je mogoče dojemati tudi Furlanovo »talno skulpturo« iz ostankov industrijsko proizvedenih izdelkov, Bejev z bolnišnično hladnostjo zaznamovani ambient z našitimi ornamentami, ki se zdijo zgolj nemogoč poskus otoplitve atmosfere, bi lahko poimenovali tudi Hiralnica Slovenija, čeprav je tematika seveda univerzalna. Saba Skaberne s kombinacijo izrazito mehkih, toplih in trdih, hladnih materialov ter s pomenskimi igrami z nasprotji izraža krik po človečnosti, ki nas nagovarja na intimni in družbeni ravni, Primož Pugelj predstavi nekaj zanj značilnih del s skupnim imenovalcem uobličena in razobličena ...

OCENJUJEMO

Razstava sprejme gledalca odprto, a hkrati pričakuje njegovo zbranost, ki je tudi primerno poplačana. Nabor vsebinskih podarkov je podoben tehtnim, zavezujočim vprašanjem, s katerimi se v življenju neizbežno srečuje sodobni slehernik. Upajmo, da bodo v galeriji čim prej pripravili obljubljeni katalog.

VLADIMIR P. ŠTEFANEC

Gledališče

Matjaž Zupančič: Vorkšop na Moljera SLG Celje

★★★★★

Za slovensko družbo se zdita značilni dve veliki pomanjkljivosti, ki sta si na videz v nasprotju, v resnici pa se idealno dopolnjujeta. Namreč, na eni strani pogrešamo zavzet, predan, domišljen in odgovoren angažma in na drugi občasno distanco do svojega početja, refleksijo z vsaj rahlo dozo samokritičnosti in predvsem samoironije. Brez tega pač prevladujejo sprenevedanje, izumetničene poze in ustvarjanje vtisa velepomembnih poslanstev, kar vzpostavlja družbo, v kateri dominira igra videzov. Takšno je – seveda z nekaj izjemami – stanje v politiki, ekonomiji, šolstvu, univerzi ... in tudi kultura ni izjema. Dramsko delo *Vorkšop na Moljera* Matjaža Zupančiča je v takšnem okolju nadvse dobrodošlo. Je dragocena priložnost, da za trenutek izstopimo iz te virtualne resničnosti in si priznamo, da so zadeve morda – spet z nekaj izjemami – pristale v mrtvem rokavu. Ta je sicer zelo slikovit in zanimiv, vendar obenem nekako okamenel

v svoji rigidnosti. Gre za zaprt krog, v katerem si akterji izmenjujejo nadvse vlnudne aklamacije, to pa najbolje ponazarja Zupančičev stavek iz besedila: »Ploskajmo drug drugemu in potem nam bodo ploskali tudi drugi.«

Misel Daria Foja, da gledališče, literatura in nasploh umetnost, ki ne korespondira z aktualnim časom, nima vrednosti, je lahko predmet razprave, saj problematika ni tako enoznačna, vsekakor pa je občasno tovrstna travestija, ki razgalja principe gledališča z gledališkimi sredstvi, več kot umestna. Zupančič s parafrazo odlomka iz Molièrovega *Tartuffa* na dovolj pronicljiv in duhovit način predstavlja način dela, produkcijske in režijske prijeme, dramaturške in ne nazadnje tudi kritiške utemeljitve projektov v sodobnem gledališču, ki jih vse prepogosto determinirajo suho, zgolj na videz strokovnjaško izrazoslovje, kabinetni principi ter predvsem popolna samozaverovanost vpletenih.

Režiser Boris Kobal se je lotil besedila brez posebno inventivnih prijemov, kar je seveda razumljivo, saj bi s kakršnimikoli formalnimi eksperimenti pravzaprav sam demantiral temo in poanto Zupančičeve drame, vendar je rezultat dovolj prepričljiv. Večina likov je prav tako v ta namen poudarjeno karikiranih in celo burkaških, vendar dovolj plastično izrisujejo posamezne individualne značilnosti protagonistov in njihova medsebojna razmerja ter seveda parodično predstavljene procese pri nastajanju predstave. Morda velja izpostaviti **Branka Završana** kot Štrikgruberja in **Lučko Počkaj** kot Pito Lombardi, ki brez izrazitih komedijantskih prvin simbolizirata odtujenost teoretičnih pristopov in čezmerno uporabo strokovnjaške latovščine, ki je postala alibi za ustvarjalnost na področju gledališča in vseh drugih umetniških vrst.

Zupančičeva ideja ni povsem nova, spomnimo se le denimo zelo uspešne slovenske uprizoritve dela *Marjetka*, str. 89 Lutz Hübnerja, vendar je dovolj avtentična in še zlasti dobro tempirana. Da ne bo pomote, slovenska gledališka produkcija nikakor ni slaba, pravzaprav je v velikem delu odlična, kljub temu pa bi bilo priporočljivo, da si predstavo ogleda čim več ljudi, ki imajo opravka z gledališčem, od producentov in režiserjev do dramaturgov in igral-

Page: 17

Reach: 157000

Country: SLOVENIA

Size: 387 cm2

2 / 2

cev ter ne nazadnje tudi kritikov.

PETER RAK

